

במשעול החסידות

להבין ולהשכיל בדברי רבותינו תלמידי בעש"ט הקדוש

גיליון צו | שמות פ"ו

ואלה שמות – שבת שמא דקוב"ה

גם לקדושה וגם לטומאה כמעט עם אותם מובנים ומעשים, אלא שבקליפה הם מתכוונים לכבוד עצמם ולא לש"ש. וא"כ איך אפשר לומר ששם היהודי הוא של נשמתו בלבד, והלא גם לקליפה יש את אותם שמות ובאותם מובנים ומעשים.

ביאר מורי זלה"ה ראובן שמעון לוי ויהודה, כמו שיש שמות השבטים בקדושה **כך יש בקליפה**, והוא ראובן, ראו שאני בן. שמעון, שעושה הטוב כדי שיהיה שמעו בכל הארץ. לוי, שיתחבר לאנשי מעשה, [יהודה] כדי שידורו וישבחו אותו, ודפח"ח:

השם - חיות האדם: ובאהבת שלום בפרשתן מוסיף עוד מילה אחת מסבירה לכל העניין הזה, והיא שקריאת שם האדם מפעילה ומעוררת את 'חיותו' ומורידתו ממקור שרשה שהיא הנשמה. והנשמה היא מקור חיותו של האדם. הנה אנו עוסקים ב'חיותו של האדם', הנמשכת מנשמתו ולא ישירות מנשמתו.

דהנה ידוע שעיקר **חיות האדם היא הנשמה הקדושה**, החצובה מתחת כסא הכבוד, והיא **אותיות שמו של האדם**. כי השם של האדם שקוראים לו אביו ואמו, היא השם של הנשמה, כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל. ועל כן כשהאדם ישן, אזי בנקל להקיצו על ידי קריאת שמו, יותר מכשדוחפים אותו, כדאיתא בספרים הקדושים, כי על ידי קריאת שמו, שהיא השם של הנשמה ממש, **שהיא חיותו**, אזי **מעררים חיותו ממקום שרשו** בהשתלשלות, עד **שמורידים את החיות אל האדם**. וכן בכל דבר, החיות שלו היא שמו.

ובזה הוא מוסיף שם מכתבי האר"י, שאכן יש לאדם שני שמות, שמות במובן של 'חיות', האחד מצד הקדושה ומנשמתו כפי 'שמו הקדוש' שנתנו לו אביו ואמו, והאחר מה שהוא ח"ו מסגל לעצמו מהסטרא אחרא. אלא שצ"ל אם כן מהיכן נמשך עליו 'שם' של הסטרא אחרא, ואיזה שם ונשמה יש לסט"א שיימשך ממנה חיות.

כי יש ב' שמות לאדם, הא' הוא מה שקוראים לו אביו ואמו, והוא שם הקדוש של הנשמה הקדושה כנ"ל, והב' הוא מסטרא אחרא רח"ל, כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל. וכשאדם פוגם ח"ו, אזי נפגמים **אותיות שמו הקדוש**, והוא נכרת משורש הנשמה שלו, **שורש החיים**, וממשיך על עצמו **שם הסטרא אחרא**, סטרא דמותא רח"ל. ועל כן רשעים בחייהם קרויין מתים. אבל כשהוא דבוק בשמו הקדוש, שהיא עיקר שורש נשמתו הקדושה, אזי דבוק בשורש החיים ונמשך עליו **חיות הקדושה**.

'שבת שמה': ועיקר העניין באהב"ש שם בכל עניין השמות ותכונתם הוא, שגם קריאת השם 'שבת' מעוררת בקרבנו את 'אור קדושת השבת', על ידי שאנו אומרים בכל מעשינו ועבודותינו 'לכבוד ש"ק'. ושזה מה שהודיע הקב"ה למשה על מתנת השבת, לא רק על עצם יום המנוחה והקדושה, אלא ההודעה הייתה ש'**שבת שמה**', ועל ידי קריאת שמה של השבת אפשר לעוררה.

וזהו שאמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ו**שבת שמה**, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם. דלכאורה לאיזה צורך הודיענו ש**שמה שבת**. אך הוא הדבר אשר דיברנו, כי שבת היא צרורה דלעילא דביה חיי כולא, וצריכים אנו בני ישראל להמשיך בהשתלשלות ולעורר אור קדושת שבת קודש בקרבנו, **על ידי קריאת השם שבת**, והיינו שכל העבודות שאנו עושים, **אנו אומרים 'לכבוד שבת'**.

ובפרשת וירא, אחרי שמביא את הדברים שחיותו של האדם היא הנשמה וחיותו נמשכת על ידי קריאת שמו, הנה בשבת עצמה גם כך, והוא מביא את ה'עבודה' הנשגבה שגם בתוך השבת **טוב להזכיר בכל פעם השם שבת**, ומפני ש'שבת היא שמא דקוב"ה', ולכן כדי לעורר בקרבנו את חיות השבת, יש להזכיר את שמה גם בתוך השבת.

דהנה ידוע שעיקר חיותו של האדם היא הנשמה הקדושה, והיא שמו של האדם, ועל כן כשקוראים לאדם ישן בשמו יכולים מהר להקיצו, כי כשקוראים אותו בשמו שהיא הנשמה אז מעוררים חיותו ממקום שרשו בהשתלשלות, עד שמורידים את החיות אל האדם. ועל כן **טוב להזכיר בשבת קודש בכל פעם השם שבת**, כי שבת היא צרורה דלעילא דבי חיי כולא, ועל ידי קריאת השם שבת על ידי זה אנו **מעררים חיות השבת**, שהיא שמא דקוב"ה, שהוא ושמו חד.

והוא מפליג שם בוירא, שמפני זה על ידי קריאה ו'זעקת השם שבת' אפשר לעורר את חיותו ובכך לרפא חולים.

וזהו כוונת אמרם ז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ו**שבת שמה דייקא**. וזו היא גם כן כוונת אמרם ז"ל הנכנס לבקר את החולה בשבת אומר שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבוא. פירוש **שעל ידי זעקת השם שבת** מתעוררת חיות השבת, ומשם נמשכת רפואה מאילנא דחיי וד"ל.

'מה שמו': פרשתנו מתחלת ב'ואלה שמות בני ישראל', בפרוט חוזר של שמות השבטים בהגיעם למצרים. גם משרע"ה כאשר הוא מתבקש על ידי הקב"ה להישלח לגאול את ישראל, הנה השאלה השנייה שלו אחר התשובה על 'מי אנכי וכי אלך וכו' היא, 'הנה אנכי בא אל בני' ואמרתי אליהם וכו' ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם. גם בפרשת וארא, אומר השי"ת למשה על האבות 'ושמי' לא נודעתי להם. וכבר הרגישו הקדמונים בכל הדורות כי יש דברים בגו וכי ענייני הגאולה קשורים ל'שמות', הן בשם ה' הנגלה לאבות הק' ולהם, והן בשמם של השבטים בני ישראל. וכל הנושא הוא באמת 'כבוד שמו ית'. ועסקו בואת הבעש"ט ותלמידיו בפרשה זו. וכפי שכתב זאת בשפת אמת שמות תרל"א. שהשמות הם עניינים הנוגעים לעיקר הגאולה, וכל הנושא היא גילוי שם כבוד מלכותו ית'.

וא"ל מה שמו מה אומר כו. וודאי עיקר **שאלתו הי' בדבר הנוגע לעיקר הגאולה**. כי שמו ית' הוא ע"ש גילוי מלכותו. ובעת הגלות נסתר כבוד שמו. והגאולה היא להיות זה נודע ונתברר **שכבוד שמו משיגה על הכל**. ושהגלות רק הסתר וקליפה מבחוץ.

שם לנשמה: ובנועם אלימלך בפרשתן כמה מאמרים גם בעניין שמות השבטים המשקפים את גודל מדרגותיהם בירידתם במצרים, ושעל פי ספרי הקבלה שמו של האדם הוא שם הנשמה ולא שם הגוף. ויש לזה 'חקירה' מציאותית טבעית המוכיחה זאת.

או יאמר על פי דאיתא דהרוחניות והנשמה של אדם נקראים בשם שמות **דעיקר השם הנקרא לאדם** כגון ראובן או שמעון זה השם הוא **להנשמה ולא להגוף**. והחקירה לזאת הוא שאנו רואים אדם שהוא ישן ורוצים להקיצו משינתו אם דוחפים את גופו לבלתי יקראו אותו בשמו הוא יותר בקושי להעירו מאם היו קוראים אותו בשמו. וזהו מחמת כשאדם ישן אזי נשמתו עולה למעלה ויוצאת מגופו ולכן בקושי להקיצו משינתו על ידי דחיפת הגוף מה שאין כן אם קוראים אותו בשמו.

והמשך הדברים בנוע"א הוא שאם כן שהיו בעלי מדרגה ב'שמות' כאלו גבוהים, א"כ מהן הסיבות שמפניהם הוצרכו השבטים וכן צדיקים אחרים לרדת ממדרגתם הגבוהה הרמוזה בשמותיהם, והתירוץ הוא **'שיהא לו שייכות וחבור עם פשוטי עם כדי להעלותם אל הקדושה'**. וכאשר יעורר את פנימיותו תתעורר גם פנימיותם.

וזהו שמתמה הכתוב ואמר ואלה שמות בני ישראל רוצה לומר הצדיקים הקדושים אשר בשם ישראל מכונים שהיא מדרגה גדולה. הבאים מצרימה פירוש, מאחר שהם במדרגה גדולה מהיכן בא להם זאת שנופלים לפעמים ממדרגה ובאים אל מצרימה, רמז שבאים אל מדרגה קטנה. ואמר הכתוב את יעקב פירוש בשביל יעקב דהיינו הפשוט עם הנקראים בשם יעקב בעבורם ההכרח שיפול ממדרגתו, **שיהא לו שייכות וחבור עם פשוטי עם כדי להעלותם אל הקדושה**, דאילולי זאת לא היה שום שייכות להצדיק עמהם. ואמר הכתוב באיזה סיבה יכול להעלותם אל הקדושה דהיינו איש וביתו באו רוצה לומר הצדיק נקרא איש וביתו היינו פנימיותו דהיינו על ידי שהוא מעורר **הפנימיות שלו** נתעורר גם כן **הפנימיות שלהם** ובאים יחד אל הקדושה וזהו איש וביתו באו.

ושם עוד כמה דיבורים נפלאים ונשגבים בסוגי הצדיקים ואיכותם בעיסוקם ודאגתם לכלל ישראל, מול עניינם בהשתלמותם עצמם יעו"ש. והדברים נפלאים, מהי השייכות והקשר של עניין משמעות השמות וסיבות ה'ירדות' של הצדיקים ממדרגותיהם, עניין שהיה יכול להידון בלעדי זה.

תפיסת הנשמה בשם: ובאמת בתולדות יעקב יוסף בפרשתו מביא ממש את הדברים הללו משם הבעש"ט בתוספת מסקנה נוספת על העניין של השם והנשמה שבספרי הקבלה המוזכרים בנוע"א. **שתפיסת הנשמה הוא על ידי קריאת השם**, כמו שתפיסת הגוף הוא באחיזה גשמית בגוף. וגם הוא מוסיף מדברי הבעש"ט כמו בנוע"א, שגם בכלל ישראל יש כמו אצל אדם פרטי עניין של נשמה וגוף, והמוני העם הם הגוף, ושלומו אמוני ישראל הם הנשמה, והנשמה **צריכה להשפיע לגוף**. והנה גם בדבריו יש לתמוה מה השייכות של ההשפעה הדרושה מהנשמה לגוף עם עניין דרך התפיסה השונה של הנשמה והגוף.

נחזור לעניין ואלה שמות וגו' ושמעתי ממורי כמו שתפיסת הגוף הוא בנשמי שאוחז כגופו כך **תפיסת הנשמה הוא על ידי קריאת שמו**. גם ביטוי ניער משנתו בקראו שמו. וכמו שהוא בפרט אדם א' גוף ונשמה כך בכללות יש גוף ונשמה המוני עם הנק' יעקב נק' גוף, ושלומו אמוני ישראל הנק' תואר ישראל, הם הנשמה ובוזה נק' איש וביתו, להשפיע זה לזה כמו זכר לנקבה.

והנה מלבד מה שקשה להבין בזמנינו את עצם העניין הפלאי ששם היהודי הוא דווקא של נשמתו ולא של עצמו, הנה בבעש"ט ע"ת שמות, ובהגות מקור חיים שם, מביא מהרבה מקומות בספרי התולדות ומשאר תורת הבעש"ט, ששמות השבטים ותכונותיהם מתפרשים

'לקרות השם שבת באמת לאמיתו': והעבודה הנשגבת הזו של 'קריאת השם שבת', אינו איזה 'עניין' ותהגה טובה של הזמנה למצווה או התעוררות והיוזק וכו', אלא עבודה גדולה המצריכה שתהיה הקריאה **'באמת לאמיתו'**, השייכת רק למי שמכיר את שפולתו ודלותו וגם זאת 'באמת לאמיתו', ולהיות בעצמו בבחי' **דל שאין לו מצד עצמו כלום**. רק אז הוא יכול לעסוק ב'קריאת השם שבת' ולעורר את חיותה. כמש"כ באהבת שלום כי תשא.

ועל כן **אינו באפשרי לקרות השם שבת באמת לאמיתו** ולהמשיך קדושת שבת קודש על ידי קריאת שמה, אלא מי שמכיר שפולתו **באמת לאמיתו**, ונדמה בעיניו שהוא בחינת דל, שאין לו כלום מצד עצמו, רק מה שמשיע לו השי"ת ב"ה, כמדריגת השבת עצמה, שהיא בחינת דל כנ"ל. ואף שאנו שומעים לפעמים שיש בני אדם שקוראים תמיד השם שבת ורגיל על לשונם ושגור בפייהם, **זהו אינו באמת לאמיתו** רק מן השפה ולחוץ ודו"ק.

וכל לב מבין יפלא מאוד מהו ענין השמות כה גדול לגאולה ולשבת, ומהי עבודת קריאת השם שבת, ואיך ומדוע תהיה השבת 'שמה דקוב"ה', והיכן נקרא וקוראים להקב"ה בשם שבת.

'פקודתו ופעולתו': ולהבנת ענין ה'שמות' ומשמעותם אנו מוכרחים להגיע לדברי המבאר הגדול לדורותינו, בשפת אמת שמות תרל"ד. שהשם של היהודי מרמז על **'פקודתו ופעולתו'** הנפעלים מ'הארה המיוחדת' שיש לו מנשמתו. דהיינו השם אינו על הנשמה או על האריותה המיוחדת, אלא השם הוא כפי שהאריות נשמתיות אלו משתקפות במעשה **'פקודתו ופעולתו'** של היהודי, הנובעים מתוך **המטרות והשאיפות** שלו שהם 'חיות' ומניעיו, עד שאותן מטרות ושאיפות גורמות לו **'למשוך כל עניינים שעוסק בעוה"ז לנקודה קדושה שיש בו'**, נקודה קדושה הנובעת מתוך הארות נשמתו. הנה כל 'פקודתו ופעולתו' במטרתו ושאיפתו, הן **מרכיבות ומהוות את שמו**. ולכן שמו יכול להשתנות עם השתנות מטרות 'פקודתו ופעולתו'.

ברש"י שנמשלו לכוכבים שמוציא ומכניסן במספר כו'. והוא גופא קשיא למה מוציא ומכניסן במספר. אך כי כל כוכב מושל על הארה מיוחדת אליו. ונק' לו **שם על ענין פקודתו**. וכשעושה פעולתו **ניתוסף לו שם חדש**. והוא רמז לבני' שנמשלו ג"כ לכוכבים, כי **נשמות בני' מאירין** בעולם הזה בהחשיכה כדכ' נר ה' נשמת אדם, ויש לכל א' הארה מיוחדת. וכשזוכה **להאיר בעולם ולמשוך כל עניינים שעוסק בעוה"ז לנקודה הקדושה שיש בו**, אז משיג הארה חדשה וניתוסף לו שם חדש כנ"ל.

וכמו שאנו רואים בזמנינו את שמות המותגים הקיימים בכל עניין וחפץ גשמי, וכל המסחר מתנהל **בשמות מותג** ברורים ומובחנים של עסקים ומוצרים ואף אנשים 'ממותגים', עד שהערכים הכלכליים הגדולים בשווי כספי בימינו אינם נכסי נדל"ן או שדות מחצבים כברול ונפט וכו' כפי שהיה בעבר, אלא העושר הוא בשמות מותג של מוצרים שונים. שהשם הוא ששייך לבעליו והוא עיקר שווי הנכס, בעוד שאת המוצר עצמו הוא יכול לייצר בכל מקום בעולם. ורק מפני ששמו חשוב לבעליו, הנה בכל מקום שהוא ייוצר, 'קפיד שיהיו בו האיכויות הראויות בעיני לאותו מוצר או שרות שהוא מייצר. וכמו שאנו רואים גם שלכל מותג ושם כלכלי יש ערך איכותי במשמעות פנימית אחרת ושונה משל חברו אף אם המדובר ממש באותו סוג של מוצר. וכך יש רכבים שעיקר עניינם בנוחות הנסיעה בהם, ויש בבטיחותם, ויש בחסכוניותם בדלק, ויש במחירם הזול, ויש במהירותם ויש בשרידותם לאורך שנים אף באתגרי נסיעה קשים, ויש במראה היוקרתי החיצוני. והנה אף שכל הרכבים שם אחד להם ותפקיד כולם הוא להסיע, הרי שלכל אחד מהערכים האלה ברכבים יש שוק שונה מיוחד של דורשים וקונים, ולכל ערך יש מותג ושם מיוחד שתחתיו מיוצרים כמה וכמה סוגי רכבים, ושם המותג הוא הנותן **בכל הדגמים** שהוא מייצר, את אותו הערך שאליה הוא מיועד והוא המיוחד אליו. אם מכוניות נסיעה או נשיאה ליחיד או למשפחה, למנהל או לבעלי משרה גבוהה, ולהמונים וכו'. כל שם ומותג ממלאים דייקא את האתגר והתפקיד דהיינו 'לפקודתו ולפעולתו' שהיא השליחות אליהם נועדו, ומגלים את יכולותיהם המיוחדות אליהם הם מיוחדים באותה עת. ואלה הם הדברים גם בשמות הבגדים ו'באופנה' שבהם המרמזים על סגנונות רבים ושונים באורחות והליכות החיים. וכך גם בקופות צדקה, מכשירי חשמל, ומשקאות היין והאלכוהול ובזמנינו גם המשקאות הקלים. ושמות השבטים היו כמו 'שמות מותג' שפקודתם ופעולתם המיוחדת הייתה **להחזיק בקדושתם אל ה' ולהביא כבוד שמים** כל אחד בכוחו וסגולתו המיוחדים מנשמתו, אף בעת הגלות במצרים. כבשפת אמת שמות תרנ"ג.

ואלא שמות בני' במד' תנחומא יש ששמותיהן נאים ומעשיהם נאים אלו השבטים כו'... חכמים הגידו חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי א"י ויעקב. **והשמות המה הפנימיות אשר נטעו האבות בורעם** אחריהם ואלה השמות נשאר בנבי' לעולם שנק' ישראל ויש לכל איש ישראל חלק בהם. אבל לתקן **המעשים** להיות כלם נמשכין אחר השמות הוא העבודה של כל איש ישראל בעולם. והשבטים שמותיהם נאים ומעשיהם נאים. וכ' ושמתי שמו אברהם ומצאת כו' לבבו נאמן. פי' שנמשך מעשיו אחר השם... לכן אפילו במצרים שלא היו בני' מתוקנים כדכ' ואת עירום וער"י. אעפ"כ שדים נכונם ושערך צמח. **שהפנימיות הי' נטבע בהם** רק שעדיין לא תיקנו מעשיהם.

וכמו השמות של חצרות החסידות ושמות הישיבות והקהילות והעדות, שיש להם משמעות מיוחדת בסוג הקדושה והיהדות שנתנו בתקופתם בארצות מוצאם ושרמזים מאותה סוג קדושה ויהדות עדיין שייכים בהם גם בימינו. וכמו שהרחיב בשפת אמת שמות תרנ"ז.

אכן עוד פי' שמות יקרא **שיש לכל א' כמה מיני שמות לפי התחלפות השליחות** כדא' כי כל מלאך נשתנה שמו לפי השליחות. ואעפ"כ כ' בשם יקרא שכל התחלפות השמות הם **כלולים בשם אחד** והוא משתנה בחילופים וצירופים משונים כפי השליחות. וכמו כן בני' שיש לכ"א **שם מיוחד שע"י נברא**. ומ"מ יש לו **כמה מיני שינויים**. וכן ה' בשמות השבטים ולכן נמנו כאן באותן השמות על כוונה אחרת כדא' במד' ע"ש גאולתן נק' כאן והוא כמ"ש **שאותן השמות בעצמם בשעת הגלות נשתנו לשימוש אחר**.

גלות והתגלות: ואדרבה ככל שהקושי של הגלות יותר גדול, הנה כל העומדים ומחזיקים בשם ה', מגלים מנשמתם עוד יותר הארות חדשות עד שהם גם מקבלים 'שמות מותג' חדשים ע"ש כל המאורעות. ולכן המילה 'גלות' שורשה ממילת 'התגלות', הבאה מכל ה'גלים' ה'מתגלגלים' על האדם, ובאתגר שבהם מגלים בו הארות חדשות מנשמתו ונותנים גם לו שמות חדשים. כהמשך דברי השפ"א שם שמות תרנ"ז.

ובאמת הגלות הוא להוציא כח הנשמות אל הפועל כי כל נשמה צריכה להוציא כוחה אל הפועל. וע"י הגלות משתנות כחות הנשמה באופנים שונים ולכן **שורש שם גלות מענין התגלות** כמו גל וגלגל שמתהפך האדם ע"י הנסיונות והגלות **עד שמוציא מכה אל הפועל כל הארת הנפש ונשמה**. ובאמת זה מעלה יתירה. וז"ש ואלה שמות מוסיף על הראשונים כי דוקא ע"י הגלות נתגדלו ונתבררו אותן השמות בתוספת מרובה אל השלימות כמ"ש. ומעין זה נמצא **בכל איש ישראל שיש לכ"א שם מיוחד** דאיתא נשמה בגוף כאזכרה בגיליון. כי באמת הנשמה היא **אותיות מיוחדים לכל נפש ונפש**. והוא שמו **שעליו נברא**. שם גי' ספר. ואותן האותיות שחקק הקב"ה בו צריכין להתברר בכמה מיני צירופים ואופנים עד שיוציא מכה אל הפועל כח הנשמה ואותיות המיוחדים אליו.

ולכן הרבה אנשים נקראים על **שם מקצועם** מפני שהם משקיעים את כל משאביהם ומגלים את כל כוחותיהם וכשרונותיהם למלא את האתגר שבמקצועם, בחי' **'למשוך כל עניינים שעוסק בעוה"ז לנקודה הקדושה שיש בו'**. ויש בחצרות החסידות מדורות שעברו חסידים שהיו נקראים לא בשם משפחתם אלא על שם עירם מהם נדדו ובאו לרבים, או שנסעו לשם בפקודתו להרבות קדושה ותורה, או ע"ש תפקידם ופעלם בחצר החסידות. והיו גם רבנים וצדיקים גדולים וישיבות קדושות שנקראו על שם עירם. ולא מחמת השם הנכרי של אותה עיר שאין בו כמובן שום קדושה. אלא מפני שכל מעשיהם בתפקידם ומטרתם - 'פעולתם ופקודתם' הקדושה של אותם צדיקים נתלבשה בתכונה המיוחדת שהייתה צריכה באותה עיר באותו זמן, ולכן נתכנו פעולות אלו בשם עירם המיוחד ונתקדשו פעולות אלו לדורות כסימנם המיוחד באותו שם העיר. וכמו שמכנים גופני אותיות על שם עיר הדפוס בה היו נוהגים להדפיס באותו גופן, וכך גם בדוגמאות של כלי כסף וכו', השם הוא על העבודה שהייתה **באותה העיר** ולא שם העיר כשלעצמו. וזה ה'שם' המיוחד שהיהודי גם רוכש לעצמו מכוח **הרציצות מעשיו** ועבודתו בקודש, להוציא לפועל בסוג עבודת הקדושה שעושה ובכל משאביו הגשמיים והרוחניים, **'להאיר בעולם ולמשוך כל עניינים שעוסק בעוה"ז לנקודה הקדושה שיש בו'**, עד שהוא נקרא על שמה. גם אף אם אינו מתמצה בשם מיוחד בעל מילה אחת כפי כול. ומובן מאליה שגם לסט"א יש 'שמות מותג' לכל פעולותיה ופקודותיה בטמאות, ואדרבא עיקר יכולתה היא בחיצוניות השמות והמותגים, לקרוא לכל פעולותיהם בשמות חסובים ויקרים שאין מתחתם כלום, המתחלפים לפי העת והצורך, להטעות בהם בנ"א.

'אבינו ואמו וכנסת ישראל': והנה בפירוש משמעות שמות האלוקות כגון שם הוי"ה ושם אהי-ה אלוקים ואדני-ה ידועים לנו, עסקו בואת עוד מימות הגאונים וראשוני הראשונים בפרשתן באריות עצומה ובעומק ורום נשגבים, ועניינים אלו הם ראשית מחשבת היהדות שאחרי חז"ל. וראו את סיוכום השיטות הכבירות ברמב"ן בפרשתן פ' ג' ט"ו. אמנם בעצם הבנת המושג של **'שם'** באלוקות, שעליה שאל משרע"ה, הנה כמו שכתב הרצ"ה מלובלין בספרו דובר צדק - אות א. המסביר שם למה קרא חז"ל להקב"ה בשם **אב** ולישראל בשם **אם** וגם בשם **כנסת ישראל**. והוא מפני שכידוע אין לשום נברא שום תפיסה והשגה ב'עצם אור ה' כפי שהוא, ועל המציאות העילאית של תפיסת האלוקות הזו שייכת רק **האמונה בקיומה ומציאותה**. והוא מה שאנו מעידים בפסוק ראשון שבק"ש, ה' אחד, שפירושו בספה"ק - אחד ואין עוד שום דבר אחר מלבדו. אמנם ישנה הנהגה 'תתאה' ומדרגה נמוכה ממנה, **השוכנת בקרב ישראל**, שאותה ניתן לתאר וגם להשיג את מציאותה, כמו מציאות של מלך ומלכות, שיש להם המון עם ועבדים, שיש להם תורה ומצוות, ציוויים ואיסורים, והם אינם מבינים את המלך עצמו ומהותו, אך הם **מבינים את המלכות** ומשמעותה. ומציאות ה' מופיעה בעינינו בשני תפיסות אלה, הראשונה באמונה והשנייה בהשגה והבנה לפי ערך.

'בריש פרק כיצד מברכין, אבינו {זה} הקב"ה, ואמו {זו} **כנסת ישראל**... כי באמת **עצם אור ה'** גדול מאוד ואי אפשר להיות מושג ללב בני אדם כלל, כמו שנאמר כי לא יראינו האדם וחי. {ועל עצם אור ה'} זהו תואר {ושם} 'הקב"ה'. {שהיא} הוראת קדושה בכל מקום {וגם} הבדלה, **שהוא נבדל מבני אדם**. והיינו אור ה' **הנבדל** מליבות {והשגת} הישראלי. ולפי שרצה יתברך שמו **שישינו הנבראים** גם כן מאורו, צמצם יתברך הארתו שתהיה מוגבלת ומצומצמת ולא בתוקף וחזק כל כך, והוא כוח אור **שכינתו** יתברך **בתוך לבבות בני ישראל**. {ובקומץ המנחה ח"ב עט הוסף} באופן שהאדם משיג שני מיני אורות והשגות מאור ה'. **האחד**, מצד **הגדלות של השם יתברך** עד אין סוף ואין קץ והוא נעלה ומרומם מאד... והאור **השני** המושג לאדם, {הוא} כי **אור ה' איתו תוך חדרי לבבו**, כענין שוית' ה' לנגדי תמיד'..

ואשר על כן כפי שכתב בפרי צדיק קדושת שבת אות ז' דלהלן, בפסוק שבפרשתן, זה שמי לעולם זה זכרי לדור ודור, שם ה' אינו נהגה בכתבו, מפני שהפירוש של כתבו שהוא

מציאות האלקות בתפיסתה העילאית והעליונה שלפיה אין עוד מלבדו כלום, אינה נתפסת בעינינו כהבנתה, רק במקדש ועל ידי הכה"ג. ואמנם מציאות ה' התחזקה יותר בפעולותיו כאדון הכול להיותם בעינינו, ולכן יכולה להיחגג בקריאתה. וכפי שאנו רואים בימינו בעולם הפרסום, הנה יש לכל עניין המתפרסם בין אם זה מסע התרומה, או מסע טהרה מכלים טכנולוגיים, ובין אם זה מוצר מסוים כמו רכב או מזון לתינוקות, וכך גם סיעה ומפלגה בבחירות, איזה 'שם' ו'מותג' בו קרוי ומתכנה עניין מתפרסם זה מתחילתו ובו יכונה כל המדברים בו והמושפעים ממנו אף שאינם יודעים בדיוק את פרטיו. אין אדם יודע מה הן פרטי ההתרומה והמטרות של קופת החדש פלוגית, או מהן התקנות המדויקות של 'טהרתם', וכן כיצד פועל רכב מבפנים ומה ההבדל בין המנוע של רכב בשם פלוגי או אלמוני, ומהי התרכובת המדויקת של ה'מטרינה' לתינוקות, ומהי מוצעה ותוכניתה וכל אנשיה של אותה מפלגה. אבל אותו ה'שם' מכיל ומכנס בתוכו את כל הידיעות וההשגות הנצרכות לדעת האדם פשוט בכדי לכלכל את צעדיו באותו העניין, והם שומנות בתוך אותו השם בדעתו של האדם. וכן משמש השם הזה בכדי לפרסם את מעלותיו החזקות של אותו מוצר כדי שיקנו אותו או יתרמו לו או יתנהגו לפיו ויבחרו בו, וכך גם את חסרונותיו בכדי להימנע ממנו. נמצא שיש את המוצר כפי שהוא הווה לעצמו בפרטיו המדויקים, ויש את המוצר כפי שהוא מכונה בשמו ותדמיתו השוכן בדעת ההמונים. וככל שהעניין כפי שהוא במציאותו לעצמו באמת, מקושר בקשר אמיתי ומתייחד עם מציאותו בשמו ותדמיתו בעיני ההמונים עד ש'הוא ושמו אחד', ואין השם רק איזה זיוף ודמיון שווא, הנה אם העניין הוא דבר טוב ומועיל, הרי השפעתו הטובה עולה מאוד מאוד בקרב הציבור ותורמים לו וקונים אותו ואם הוא מפלגה, הרי בוחרים בה והיא מקבלת לאנשיה את המלמות ואת השלטון והכוח מידי הציבור. וכבשפת אמת שמות תר"ן.

כי מרע"ה שאל באיזה שם פרטי יהי הגאולה. והקדוש ב"ה וב"ש השיב כי אין זה גאולה פרטית אבל הוא שורש כל הגאולות וכל התורה ומצות ואין זה בשם פרטי. אבל שמו הגדול יתברר עי"ז הגאולה. וז"ש אה"י כביכול שמו יתגדל אחר הגאולה וכאילו אין השם שלם עד שיגאלו ממצרים. ואין זה חידוש שהרי אחז"ל על עמלק הרשע ימ"ש שנשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שימחה וזרעו של עמלק. מכ"ש שע"י בני יתגדל וישתלם שמו ית' בעולם. וכן כ' ותעש לך שם כהיום הזה.

'ושמנו קראת בשמך': וכן הם כלל ישראל כמו האנשים הידועים (הפרסומאים) שיש להם יכולת וידע אמיתיים בכל אותם מוצרים לאשורם והם יודעים מה מאותם יכולות שייכים לציבור להבין את טובם וגדלם, ואותם מעלות ותכונות הם מפרסמים ומוציאים לאור לפי כל הכללים, עד כמה אותו מוצר נותן ותורם למי שקונה אותו או שייך ותורם לו או בוחר בו, והם מרימים את שם השם ואת ה'מותג' האלוף להצלחה גדולה. ולכן שמו ית' קשור בשמנו כמו שאנו אומרים בתפילת הימים הנוראים **'ושמנו קראת בשמך'**, וכפי תוקף ואיכות פרסומם ועדותם של ישראל על האלקות כך היא אכן מתגלה ופועלת בגלוי. כהמשך הדברים בשפ"א שמות תר"ן.

וכ' אתם עדי ואני אל. כפי עדות בני' בעולם מתגלה אלקותו ית'. כמ"ש הוצאתי אתכם מא"מ להיות לכם לאלקים. וזה ממש כמאמר אה"י. ומצינו אחר הגאולה ייחד הש"י שמו עלינו כמ"ש אנכי ה' אלקיך. ואין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם כמ"ש הן בקדושי לא יאמין. אבל בני' מייחד הש"י שמו עלינו. וזאת עדות כי בכל הדורות נשאר קדושת שמו ית' בכלל ישראל ולא יוכל בשום אופן להיות נפסק שאין הקב"ה מייחד שמו רק על מי שאין לו הפסק לעולם.

גילוי מעין עולם הבא: ואם אמנם אשר שם ההויה הוא גדול מאוד וכולל מציאות אלקות אשר קודמת לכל הבריאה וגם אחריה, מציאות אשר אין בכוח האדם להבינו בתפיסתו, רק להאמין בה וכן"ל שעליה מעידים בני ישראל מימי יציאת מצרים. הנה גם הוא אינו שם המורה על כל המציאות האלקית, אלא על מציאותה שמהתחלת כל ההויה וכל הקשור אליה מפלגה ומאחריה. הנה השם שבת כשמו של הקב"ה, מורה על בחינה הרבה יותר גבוהה וכוללת, כביכול מתוך הבנת 'פקודתו ופועלות' של הקב"ה שונתבה בתורה, שהיא 'תכלית מעשה שמים וארץ', לעשות ניחא דרוחא לעמו ישראל ולכל הבריאה כפי הכרתה. כמו שאומרים בתפילת 'מגן אבות'; 'המניח לעמו בקדושתו כי בס רצה להניח להם'. שעתידה להגיע ליום שכולו שבת לעתיד לבוא. וע"ש פעולתו זאת ותכליתו נקרא הקב"ה בעצמו בשם שבת. ככפרי צדיק בכמה מקומות ובקדושת שבת - מאמר ז.

ובזה הקדוש כתב בשבתא ית' ליה לבר נש נשמתא כו', דכל שלימו בה כדוגמא דעלמא דאתי. ובג"כ אקרי שבת מהו שבת, שמה דקדושה בריך הוא, שמה, דאיהו שלים מכל סטרו. רצה לומר דהקב"ה נקרא על שם פעולותיו. וכל שם יש לו הוראה מיוחדת ושם הויה הוא עיקר, כידוע דעל כן אינו נהגה בעולם הזה, כי מורה היה הויה ויהיה גם על מה שקודם בריאת עולם הזה ואחרי ככלות כל עולם הזה. אבל מכל מקום גם הוא עדיין אינו מורה שלימות כל האצילות. כידוע ד' מורה השגחה ה' בינה כו' ומתחיל מחכמה שהוא תחילת ההתגלות יש מאין, דשם יש השגחה אדם נקרא איך כמו שכתוב בזהוה בשלש שכל הנעלם ובפעל. אבל כתר עליון שהוא נקרא איך כמו שכתוב בזהוה בשלש שכל הנעלם מכל רעיון, אינו נכלל באותיות שם זה. ועליו רומז שם אהיה דרצה לומר שיהיה לעתיד. דאז יתגלה אור זה הנעלם בעולם הזה. ורק בשבת שהוא מעין עולם הבא איתא בזהוה שם דבסעודה ב' נאמר תתענג על ה' על ה' ודאי דההוא שעתא אתגליא עתיקא קדישא כו'... והיינו למעלה משם הויה שמתחיל מחכמה כנ"ל.

וכמו שכתב בפרי צדיק לחג הפסח - אות טו, שאותו ניחא דרוחא לקב"ה כבר התחיל ביציאת מצרים ולכן נקרא חג הפסח גם כן בשם 'ממחרת השבת'.

והענין הוא דשבת הוא לשון ניחא שבכניסת השבת כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, שמצא השם יתברך ניחא בהבריאה, וכמו שאמרו עולמי עולמי הלאי תהא מעלת חן לפני תמיד כשם שהעלית חן לפני בשעה זו, והיינו שצפה שהכל היה כדי שיהיה טוב מאד, וכמו שאמר דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא ולית טבא אלא ההוא דנפיק מגו בישא אבל אז היה רק שצפה הקדוש ברוך הוא שיהיה אומה ישראלית ויקבלו עול מלכותו בשבת ויניחו כל עסקיהם לכבודו יתברך, וזה תכלית מעשה שמים וארץ. וכמו שאמרו ימים יוצרו ולו אחד בהם זה יום השבת. אבל עיקר הניחא היה ביציאת מצרים שכבר היה אומה שלימה כנסת ישראל שקבלו עול מלכות. ואז מצא השם יתברך ניחא בעולמו, ונקרא שבת בפרשת העומר.

'תכלית מעשה שמים וארץ': וכמו שתיאר זאת תכלית זאת בהרחבה רבה מרא דשמיטתא בכאר מים חיים בראשית ב'. שכל תכלית מעשה שמים וארץ הייתה למען להיטיב לבריותיו בניחא דרוחא בהנחלת השבתות, שעיקרן ליהנות מזיו כבודו בהכרה במציאות ה' ובטובו על בריותיו. וכמו אנשי חברה מעליה מואד בהמצאותיה שהעליה למכור את עצמה בסכום גדול מאוד שכל עובדיה יתעשרו בעושר גדול, שמתאחדים כולם יחד בקורת רוח עצומה, וכולם ששים ושמחים בחברה וברעיונותיה, בשמה ההופך להיות 'מותג' מפורסם על כל מוצריה, במעשיהם על פי תכליתה ויכולתה, ומראים אותו לכל ידידיהם וחבריהם שממנה כל הצלחתם וכו' וזאת היא 'חיותם', שאלה הם שלושת חלקי השבת כגליונות הקודמים.

כי הנה ידוע אשר עיקר כל בריאת העולמות שלמעלה ושלמטה היה בשביל יום השבת, כמאמרנו בתפילה אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית מעשה שמים וארץ... אשר זהו תכלית בריאת מעשה שמים וארץ וכל העולמות הכל בשביל יום השבת, שבו שבת אל מכל מלאכתו וקבע אותו למנוחה ולשמחה, להופיע ולגלות אורו יתברך להשביע ולענג כל בריותיו מזיו מראה שכינתו יתברך, וזה כל חפצו להיטיב לבריותיו אשר ברא. ועל כן נקרא השבת סוף מעשה במחשבה תחלה, כי נקודת מחשבה הראשונה בעת שעלה ברצונו לברוא העולם לא היה רק לזה כדי להיטיב לעולמו, והכל ביום השבת, הן בכל שבתות השנים והן ליום שכולו שבת. ותענוג הלזה הוא לא לאדם לבדו, כי גם לשמים ושמי השמים והארץ וכל אשר בה מבחמה ועוף ורמש ודג וצמחי האדמה וגוש עפר, גם אליהם יגיע תענוג נועם זיוו כפי ערכם והשגתם ליום שכולו שבת כבקשתינו לעתיד לבוא וידע כל פעול כי אתה פעולתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלהי ישראל מלך וכו'. וכמו כן בכל שבתות השנים יגיע לכל אחד מעט כח ההשכלה להכיר יוצרו כפי השגתו כנודע.

'שלום מכל סטריין': והקריאה בשם שבת, היא שהאדם מבין את התכליתות הפנימיות שבכל מעשיו, שהיא להגיע לנחת רוח של מנוחה וקדושה, מהכרה ודיקוה ב', הן בכל השבוע והן כבר ביום השבת קודש. והוא מבטא בהם את התכליתיות של הקב"ה בכל מעשיה בראשית, וזוהי קריאה המכוונת את מעשיו ו'מבטלת' אותם רק לאותה פנימיות ותכלית. וכמו בעניין של 'מאני מכבדו' החסידיים שיש מי שהוא אדם מכובד במשרתו ובכל הנהגותיו הפנימיות והחיצוניות החסידיות וממילא השטריימל של וכובעו הם גם רק מיצרנים בעלי שמות מפורסמים ונראים בהתאם. ויש מי שמבקש רק להיות מכובד ומתחיל מהשטריימל והמכובע, ומתכוון לזאת באמת, הנה הוא הולך ומתקדם בזה בכל הנהגותיו החסידיות. ויש מי שעושה זאת בשטריימל וכובע שעשויים לכבוד בעלמא, ולצד הולך בנגדים פשוטים מזוללים או ב'מאדעס' מודרניים, או יגלח וקנו הנה כל מכוונות של השטריימל והמכובע היא חוכא ואיטולא. הנה ה'שם' של הנגדים וכך הוא בקריאת השם שבת, הוא מושפע מהאדם המכובד ומושפיע להאדם המבקש להתכבד באמת. וזה נקרא שהשם שבת הוא 'שלום מכל סטריין' מושפע ומשפיע כבאורב ישראל ואתה, יעו"ש באורך. והוא בתנאי שהאדם יתבטל למשמעותם ויבין שזה כל תכלית עניינו. וכמו שסיים כל זאת בשפת אמת ליקוטים - פרשת בראשית.

וכתוב בזהו"ק מאי שבת שמה דקדושה בריך הוא והפירוש דשמו של הקב"ה נקרא שלום... על שם שהקב"ה הוא שלימות הכל והשלמת כל הוא הקב"ה שהיא חיות הפנימיות המחיה הכלי ונקרא שמה דקדושה בריך הוא שלום ופירוש שם הוא כמ"ש אא"ז מו"ר זצלה"ה שהשם הוא על שם פנימיות שבו, כי כל קריאת שם הוא לרמוז על פנימיות הדבר... שקורא השם, שעל ידי השם יהי ניכר מהות האדם או הדבר ההוא. וכן ענין מלכות שמים שנק' שם כמו שאומרים ברוך שם כבוד מלכותו שכל הבריאה ה' להכרת מלכות שמים כי אין להשיגו רק בבחינת שם, למשל כמו שקורא ראובן שעל ידי השם יודעין הכל כי הוא ראובן אבל אין עצמות ראובן נזכר בקריאת שמו רק שיועד כל השומע כי הקריאה לאותו ראובן שיוודעין אותו, וכן ניכר על ידי בריאת העולם כבוד מלכותו יתברך. וזה שאמרו כי שבת הוא שמה דקב"ה כי בזה ניכר כבודו בכל הנבראים שהתגלות הפנימיות שהוא חיות העולמות שנתגלה בתוך הנבראים כבודו זה נקרא שבת הוא שמה דקב"ה... ועיקר השלימות צריך להיות שכל נברא יהי בטל להפנימיות להתגלות נקודה הנ"ל, וכמו שכתוב לעתיד כולם ידעו אותי כו' דהיינו שיהי גילוי הפנימיות שידעו הכל שהכל רק כלי לאור הפנימי שהוא חיות הש"י השוכן בכל דבר כנ"ל, ואז יהי זה העולם ממש שמו של הקב"ה כי כשיתגלה זה נקרא יום שכולו שבת וזה ענין שמו אחד שיהי לעתיד שכלם יעידו על יחודותו.